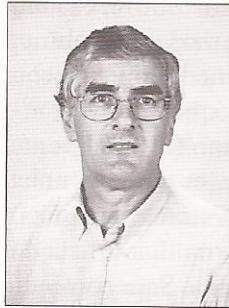

ARREDORES DE SANTANA "O COROCEIRO"

Por: José Manso Gómez

A coroza era un traxe para se protexer da choiva, imprescindible para andar no monte, ir regar, etc. O único material exclusivo que se emprega na súa fabricación é o xunco (*Juncus effusus*) ou a xunca, ou xonca (*Cyperus sp.*) moi abundante nas beiras dos camiños húmidos, pozas, lameiros, etc. e na Lagoa. Había que cortalo no mes de xullo, en boa lúa (chea ou minguante).

Hai que volver sobre esta teima das lúas, de tanta importancia para os labregos. O labrego non facía matanza, corta de madeira, sementeira, posta de horta, poda de froiteiros ou viñedo, etc. que non estivera rexida pola boa lúa. A boa lúa é a que vai cara abaxo, comeza o mesmo día que entra a lúa chea e termina cando entra a lúa nova, dura 14 días e o apoxeo da súa influencia benéfica é no cuarto minguante.

Esta crenza, lonxe de morrer, segue en alta hoxe en día e aseguran que está demostrado científicamente a súa influencia.

Logo de corta-los xuncos, había que mazalos e polos a secar. Despois podíanse gardar áinda que fora todo o ano, coidando de os mollar antes do emprego, porque o xunco era imprescindible para infinidade de cousas nun tempo no que había falla de cordoería: a xente procuraba ser autosuficiente, o xunco era febra (fibra) do país.

A coroza compónese de tres pezas: capucha, corpo e capa, ademais das polainas.

O corpo vai dende os ombreiros ata por debaixo dos

xeonllos, sen mangas ou con elas, segundo os gustos. Abotóase por diante, con tarabelo e apresadeira ou con barazas; sobre el vai a capa, ampla ata cubri-los brazos.

O corpo comézase a tecer por debaixo, con canles de catro ou cinco xuncos retortos e en sentido vertical e xunguidos uns ós outros por medio dun trenzado cada 3 ou 4 cms.

A capucha é ampla e pode ir solta ou cosida á capa por debaixo dos ombreiros; leva unha baraza para axustarse á cabeza por debaixo do papo.

As polainas considéranse complemento imprescindible da coroza, co mesmo estilo no seu tecido; abren pola beira interior da canela, anoadas con barazas; no fondo abren en embude para rebotar por riba da chanca.

O coroceiro fabrica tamén:

Esteiras para as vacas (sorprende a consideración que o labrego tiña coas vacas paridas: había que pórllle a esteira ó lombo en caso de choiva para non se mollaren e se lle foran co leite).

Capazas empregadas para a sementeira do centeo, leva-los ovos á feira, etc.

Polainas para a roza dos toxos.

Coido que o coroceiro ten sido outro dos oficios que tampouco acadou a recibir un xusto recoñecemento ata pouco menos de se extinguir por completo. Lembrome moi ben de ver ós homes armados coa coroza os días de choiva. Na contorna fabricaban, entre outros, os veciños do Castro, Sr. Delfín Facheque, o tío Paliñas, e o tío Caramona (lembrome de ver esteiras penduradas do sobrado da súa casa, a modo de cortina), etc. Tamén lembro de as ver nas feiras de Xinzo, parece que procedían da bisbarra de Tioira, en Maceda.

OCANDO, S.L.
AUDIO - VIDEO
SERVICIO TÉCNICO
VÍA DIGITAL

Telefónica
MoviStar

Dr. Touriño, 8 - Teléf. 986 883 957 - Fax 986 884 271 - 36900 MARIN